

Р. І. Доценко

Гладкий Микола Дмитрович

ГЛАДКИЙ Микола Дмитрович (1885, містечко Борзна, нині місто Черніг. обл. – 1942?, м. Красноярськ, РФ) – мовознавець, поет. Брат [Петра](#), чоловік [Вероніки](#) Гладких. Учасник 1-ї світової війни. Навч. в Університеті св. Володимира у Києві (1904–07; виключ. за участь у студент. заворушеннях) та Харків. університеті (1908–12). Згодом учителював у Житомирі, співробітничав з товариством «Просвіта», етногр. секцією Товариства дослідників Волині, був співзасн. житомир. видавництва «Струмок» (1911); друкував статті на пед. та психол. теми і поезії у ж. «Світло», «Маяк» (1913). Від серед. 1914 – у рос. армії, 1915 – у таборі військовополонених у м. Зальцведель (Німеччина), де під псевд. Микола Струмок публікувався в табір. укр. пресі, видав зб. віршів «На війні та в неволі» (1917). Осн. тема поезії Г. – протест проти братовбив. війни, туга за рідним краєм, пейзажна лірика («Згадки», «Мені знов сниться...», «В Карпатах»). Від 2-ї пол. 1917 жив у Петрограді (нині С.-Петербург), згодом – у Житомирі й Києві; працював у Генштабі армії УНР; 1927–30 – співроб. Інституту укр. наук. мови ВУАН, причетний до укладання кількатом. «Російсько-українського словника» (з якого було видано лише половину – т. 1–3, К., 1924–33). Автор та ред. словник. і правопис. праць з культури мови, стилістики, історії української мови. Уклав «Практический курс украинского языка» (Ж., 1918; К., 1924) для рос. шкіл. Переклав з рос. повість Марка Вовчка «Промітний Чміль» (1927). У 1930 заарешт. з політ. мотивів, відтоді вимушено проживав у Серед. Азії (Ташкент), 1937 повернувся на Пд. України, але невдовзі був знов ув'язнений і засланий до Сибіру. Реабіліт. 1989.

Основні праці

Українська мова. Історичний нарис української мови // Комунар. 1925. № 11; Словничок «Пролетарської правди». К., 1925; Проблеми розвитку нашої літературної мови // ЖР. 1925. № 10; Мова нашої преси (До проблеми культури українського слова) // Там само. 1926. № 6; 1927. № 3–4, 6, 7; Проблема культури українського слова // Там само. 1927. № 2; Фразеологія газетної мови // Червона преса. 1928. № 1, 2; Проблема української мови // Пролетар. правда. 1928, 20 трав.; Наша газетна мова. Х., 1928; Новий український правопис. К., 1929; 1930 (співавтор); Правописний словник-покажчик до офіційного «Українського правопису НКО УРСР». К., 1929; Мова сучасного українського письменства. Х.; К., 1930.

Рекомендована література

1. Врублевський В. Вчений трагічної долі // Комсомол. зірка. 1989, 26 січ.

Бібліографічний опис:

Гладкий Микола Дмитрович / Р. І. Доценко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-30322>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).